

PRZEDSIĘBIORSTWO KOLEJOWYCH ROBÓT
ELEKTRYFIKACYJNYCH S.A.
ODDZIAŁ PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

Warszawa, ul. Oliwska 1

WARUNKI TECHNICZNE BUDOWY I ODBIORU
Stalowych konstrukcji wsporczych sieci trakcyjnych

Warszawa, maj 2004r

WARUNKI TECHNICZNE BUDOWY I ODBIORU
Stalowych konstrukcji wsporczych sieci trakcyjnych

1. Wstęp	5
1.1. <i>Przedmiot warunków technicznych</i>	5
1.2. <i>Zastosowanie</i>	5
2. Normy związane	5
3. Wymagania ogólne	6
3.1. <i>Wykonanie</i>	6
3.2. <i>Materiały</i>	6
3.3. <i>Ochrona antykorozyjna</i>	6
3.5. <i>Dokumentacja dla odbiorcy</i>	7
3.6. <i>Oznakowanie</i>	7
4. Wymagania techniczne	7
4.1. <i>Przygotowanie elementów konstrukcji do spawania</i>	7
4.1.1. <i>Cięcie</i>	7
4.1.2. <i>Wiercenie</i>	7
4.1.3. <i>Przygotowanie krawędzi elementów do spawania</i>	7
4.1.4. <i>Przygotowanie elementów do spawania</i>	8
4.2. <i>Wykonanie złączy spawalniczych</i>	8
4.2.1. <i>Sczepianie</i>	8
4.2.2. <i>Warunki spawania drutem elektrodowym w osłonie gazów aktywnych (MAG)</i>	8
5. Badania techniczne	9
5.1. <i>Rodzaje badań</i>	9
5.1.1. <i>Badania typu</i>	9
5.1.2. <i>Badania wyrobu</i>	9
5.2. <i>Oględziny</i>	9
6. Wymagania ogólne dla spawaczy, brygadzystów i mistrzów spawalniczych	10
6.1. <i>Kwalifikacje spawaczy</i>	10
6.2. <i>Kwalifikacje brygadzisty</i>	10
6.3. <i>Kwalifikacje mistrza</i>	10

7. Zakres odpowiedzialności za wykonanie prac przy produkcji konstrukcji	
wsporczych	10
7.1. <i>Postanowienia ogólne</i>	10
7.2. <i>Odpowiedzialność robotnika</i>	11
7.3. <i>Odpowiedzialność brygadzysty</i>	11
7.4. <i>Odpowiedzialność mistrza</i>	11
7.5. <i>Odpowiedzialność pracowników kontroli jakości</i>	12
8. Ocena wyników badań	12
8.1. <i>Ocena wyników próby typu</i>	12
8.2. <i>Ocena wyników próby wyrobu</i>	12

WARUNKI TECHNICZNE BUDOWY I ODBIORU

Stalowych konstrukcji wsporczych sieci trakcyjnych

1. Wstęp

1.1. Przedmiot warunków technicznych.

Przedmiotem warunków technicznych budowy i odbioru, zwanej dalej WTBiO, są wymagania budowy i badań technicznych przy odbiorze stalowych konstrukcji wsporczych sieci trakcyjnych, zwanych dalej konstrukcjami wsporczymi.

1.2. Zastosowanie.

Konstrukcje wsporcze przeznaczone są do wsparcia napowietrznej sieci trakcyjnej PKP.

2. Normy związane

- PN – 90/B – 03200 Konstrukcje stalowe. Obliczenia statyczne i projektowanie.
- PN – B – 06200: 1997 Konstrukcje stalowe budowlane. Warunki wykonania i odbioru. Wymagania podstawowe.
- PN – EN ISO 9013 Spawanie i procesy pokrewne. Klasyfikacja jakości i tolerancje wymiarów powierzchni ciętych termicznie (cięcie tlenem).
- PN – 93/E – 04500 Elektroenergetyczne konstrukcje stalowe wsporcze. Powłoki ochronne cynkowe zanurzeniowo.
- PN – EN ISO 3231: 2000 Farby i lakiery. Oznaczenie odporności na wilgotne atmosfery zawierające ditlenek siarki.
- PN – 71/H – 97053 Ochrona przed korozją. Malowanie konstrukcji stalowych. Ogólne wytyczne.
- PBLK – A11 Wyznaczenie odporności powłok lakierowych na działanie mgły solnej.
- PBLK – A12 Wyznaczanie odporności powłok lakierowanych na działanie symulowanych zmiennych warunków atmosferycznych
- PN – 90/M – 69016

- DOKUMENT NORMATYWNY nr 5/98/N02
Spawalnictwo. Spawanie w osłonie dwutlenku węgla lub mieszanek gazowych stali węglowych i niskostopowych. Przygotowanie brzegów do spawania.
  - PN – EN 287 – 1 + A1
Stalowe konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej. Centrum Naukowo – Techniczne Kolejnictwa. Warszawa, listopad 2002r.
- Spawalnictwo. Egzaminowanie spawaczy.
Stal

3. Wymagania ogólne

3.1. Wykonanie.

Konstrukcje wsporcze powinny być wykonane zgodnie z zamówieniem na podstawie aktualnej dokumentacji konstrukcyjno – technologicznej, autoryzowanej przez producenta.

3.2. Materiały.

Materiały zastosowane do wykonania konstrukcji wsporczych, powinny być zgodne z dokumentacją konstrukcyjno – technologiczną oraz powinny odpowiadać wymaganiom odpowiednich norm i przepisów przedmiotowych (PN, IEC, EN, Wbito itp.).

Blachy, ceowniki, kątowniki i pręty powinny posiadać świadectwa potwierdzające ich dobrą jakość.

Materiały takie, jak elektrody, druty do spawania automatycznego i półautomatycznego, topniki, farby do malowania podkładowego (gruntującego) i nawierzchniowego, metale do nakładania antykorozyjnych powłok, powinny być zgodne z dokumentacją konstrukcyjno – technologiczną co do rodzaju i gatunku.

3.3. Ochrona antykorozyjna.

Konstrukcje wsporcze powinny być zabezpieczone przed korozją przez cynkowanie zanurzeniowe i malowanie. Powłoka antykorozyjna cynkowa i lakierowa powinna być równomierna, szczelna, ciągła, bez ubytków i zacieków.

Powierzchnia powłoki antykorozyjnej nie może wykazywać wad w postaci zadrapań, zadziórów, zlepień, ostrych zacieków oraz jakichkolwiek nieciągłości. Wartość średnia grubości powłoki nie powinna być mniejsza niż 70µm, a minimalna grubość nie mniejsza niż 60µm według PN – EN ISO 2808: 2000. Powłoka antykorozyjna, składająca się z powłoki cynkowej i powłoki lakierowej, powinna uzyskać pozytywne wyniki:

- badania odporności na działanie symulowanych zmiennych warunków atmosferycznych wg procedury PBLK – A12,
- badania odporności na działanie obojętnej mgły solnej wg procedury PBLK – A11,
- badania odporności na działanie ditlenku siarki wg PN – EN ISO 3231: 2000, gdzie SO₂ jest otrzymywane we wnętrzu komory.

Elementy złącz powinny być zabezpieczone poprzez cynkowanie galwaniczne na grubość 30µm. Przed cynkowaniem konstrukcja powinna być oczyszczona do II – go stopnia czystości wg KOR – 3A.

3.5. Dokumentacja dla odbiorcy.

Wraz z konstrukcjami wsporczymi zamawiający powinien otrzymać:

- a). protokół badania technicznego przez wewnętrzną kontrolę techniczną producenta;
- b). kartę gwarancyjną wystawioną przez producenta.

3.6. Oznakowanie.

Każda konstrukcja powinna być oznaczona czytelnie cechą zawierającą oznaczenie, nazwę wytwórcy (skrót) lub jego znak fabryczny oraz rok produkcji. Oznaczenie to powinno być umiejscowione w miejscu przewidzianym w dokumentacji technicznej

4. Wymagania techniczne

4.1. Przygotowanie elementów konstrukcji do spawania.

4.1.1. Cięcie.

Elementy konstrukcji mogą być cięte i ukosowane:

- mechanicznie (piły, gilotyny, nożyce, obróbka skrawaniem),
- termicznie (cięcie acetylenowo – tlenowe, żłobienie elektropowietrznie).

Powierzchnie cięcia oraz krawędzie powinny być czyste, bez naderwań, gratu i zadziorów. W przypadku cięcia gazowego powierzchnie cięcia muszą odpowiadać wymaganiom normy PN – 76/M – 69774 tzn. powierzchnie, które będą poddawane dalszej obróbce muszą odpowiadać 2 klasie, a powierzchnie nie obrabiane muszą się mieścić w klasie 1. Miejscowe, ostre nierówności brzegu (karby) zaleca się wyszlifować celem uzyskania łagodnego przejścia. Krawędzie elementów o grubości większej niż 25 mm, szczególnie po cięciu gazowym, należy zaokrąglić lub wykonać fazę.

4.1.2. Wiercenie.

Otwory w konstrukcjach wporczych należy wiercić typowymi wiertłami na wiertarce promieniowej.

4.1.3. Przygotowanie krawędzi elementów do spawania.

Krawędzie elementów przygotowanych do spawania powinny odpowiadać wymaganiom normy PN – 90/M – 69016.

Powierzchnie na szerokości min. 10 mm na stronę powinny być przed spawaniem dokładnie oczyszczone ze rdzy, zgorzeli i innych zanieczyszczeń. Powinny ponadto być ukosowane zgodnie z normatywami technologicznymi spawania, dla uzyskania właściwego przetopu. Czyszczenie można wykonać ręcznie za pomocą szczotki stalowej lub mechanicznie za pomocą ręcznej szlifierki – w przypadku zanieczyszczeń trudnych do ręcznego usunięcia.

W przypadku zawilgocenia brzegów elementów przewidzianych do spawania, należy je osuszyć, wycierając czyściwem lub podgrzewając lekko palnikiem. Miejsca zatłuszczone należy odtłuścić przy pomocy 5% roztworu sody kaustycznej lub innym dopuszczalnym środkiem odtłuszczającym, przy zachowaniu warunków BHP i ppoż.

4.1.4. Przygotowanie elementów do spawania.

Przed przystąpieniem do składania poszczególnych elementów składowych konstrukcji należy je poddać sprawdzeniu na zgodność z dokumentacją konstrukcyjną i technologiczną. Należy sprawdzić ich kompletność i jakość wykonania. Poszczególne części muszą być względem siebie dopasowane tak aby po spawaniu konstrukcja była zgodna z dokumentacją konstrukcyjną i aby zachowane były wymagane w dokumentacji technologicznej odstępstwa spawalnicze.

Dla zachowania ww. wymagań oraz wymagań określonych w normie PN – 77/B – 06200 słup należy mocować w specjalnym przyrządzie.

4.2. Wykonanie złączy spawalniczych.

4.2.1. Szczępianie.

Elementy konstrukcji, po ustaleniu w przyrządzie i dopasowaniu, należy szczępiać spoinami o długości 10 – 20 mm, w odstępach 20 – 30 krotności grubości kształtowników. Do wykonania spoin szczępnych należy używać takich samych materiałów spawalniczych jak do wykonania właściwych spoin. Po szczępianiu należy sprawdzić czy spoiny nie posiadają niedopuszczalnych wad spawalniczych. W przypadku ich stwierdzenia spoiny należy wyciąć i zaspawać nowe.

Spoiny szczępne należy układać wg kolejności ściśle określonej w dokumentacji technologicznej celem uniknięcia ewentualnych deformacji.

Szczępianie powinno być wykonane przez spawacza o takich samych uprawnieniach jak spawacza, który będzie wykonywał spoiny właściwe.

Przed przystąpieniem do spawania spoiny szczępne muszą być oczyszczone z żużla, odprysków i innych zanieczyszczeń za pomocą szczotki drucianej i oskardnika.

4.2.2. Warunki spawania drutem elektrodowym w osłonie gazów aktywnych (MAG).

Spoiny należy układać zgodnie ze szczegółową dokumentacją technologiczną i konstrukcyjną słupów.

Wszystkie spoiny należy wykonać zgodnie z 4 klasą wadliwości; w przypadku doczołowych spoin łączących ceowniki spoinę wykonać w klasie 3, po czym poddać ją pełnej kontroli z badaniami ultradźwiękowymi łącznie.

Zgodnie z wymaganiami PN-77/B-06200 rzeczywista grubość spoin może być o 20% większa od nominalnych, a tylko miejscowo dopuszcza się grubość spoin mniejszą od nominalnej o:

5% - dla spoin czołowych (z wyłączeniem spoin łączących jeden ceownik - przy słupach z ceownika),

10% - dla spoin pozostałych.

Spośród zewnętrznych wad spoin, dopuszcza się podtopienie oraz wady lica i grani (wkłębnięcia, nadlewy, nierówności), jeżeli mieszczą się one w podanych wyżej granicach grubości spoin i nie stanowią ostrych korbów. Dopuszcza się nieznaczne zażużenia i ospowatości spoin, natomiast niedopuszczalne są pęknięcia, przyklejenia zewnętrzne, braki przetopu, kratery, kanaliki i nawisy lica. Wady te usuwa się przez żłobkowanie elektrodą węglową i ponowne spawanie, przy czym do naprawy należy użyć takich samych materiałów spawalniczych, jakie zastosowano do pierwotnego wykonania spoin. Po zakończeniu prac spawalniczych złącza należy oczyścić z żużla, odprysków i innych zanieczyszczeń.

5. Badania techniczne

5.1. Rodzaje badań.

Badania sprawdzające cechy konstrukcji wsporczych obejmują:

- badania typu;
- badania wyrobu;

5.1.1. Badania typu.

Badania typu mają na celu sprawdzenie zgodności konstrukcji z wymaganiami w zakresie przewidzianym dla danych znamionowych opisanych w pkt. 3.6., dla zastosowanych rozwiązań konstrukcyjnych oraz materiałów.

Badania typu stosuje się przy:

- a). ocenie nowej konstrukcji konstrukcji;
- b). wprowadzeniu zmian konstrukcyjnych, materiałowych i technologicznych, które mogą mieć wpływ na podstawowe właściwości techniczno – eksploatacyjne;
- c). raz na 5 lat w celu kontroli produkcji

Badania typu obejmują sprawdzenie wszystkich wymagań wg pkt. 3 niniejszych WTBiO. Do badań typu należy pobrać po jednej sztuce konstrukcji z każdego typu bez względu na licznosc partii.

5.1.2. Badania wyrobu.

Badania wyroby są to badania wykonywane przy odbiorach. Obejmują one sprawdzenie wymagań pkt. 3.1 , 3.2 , 3.3 , 3.5 i 3.6 niniejszego WTBiO. Badaniom wyrobu podlegają wszystkie konstrukcje.

5.2. Oględziny.

Podczas oględzin wykonywanych zarówno przy badaniach typu jak i wyrobu należy sprawdzić jakość wykonania konstrukcji wsporczych, ich estetykę i wymiary na zgodność z dokumentacją techniczną.

6. Wymagania ogólne dla spawaczy, brygadzystów i mistrzów spawalniczych.

6.1. Kwalifikacje spawaczy.

Do wykonywania prac spawalniczych konstrukcji wsporczych mogą być dopuszczeni tylko pracownicy posiadający wpisane do książeczki aktualne uprawnienia spawalnicze zgodne z normą PN – EN 287 – 1+A1, nadane przez Instytut Spawalnictwa w Gliwicach lub inną uprawnioną przez ten instytut instytucję; znający ponadto niniejszą instrukcję i dokumentację konstrukcyjną.

6.2. Kwalifikacje brygadzisty.

Brygadzista powinien posiadać przynajmniej 3 - letnia praktykę w zawodzie spawacza i legitymować się aktualnymi uprawnieniami spawalniczymi. Ponadto musi on znać pełen proces technologiczny zgodnie z niniejszą instrukcją. Musi on również znać urządzenia niezbędne w procesie produkcji konstrukcji trakcyjnej na swoim odcinku wykonywania wyrobu. Musi on ponadto posiadać wiedzę w zakresie przepisów BHP i ppoż. – ogólnych i stanowiskowych.

6.3. Kwalifikacje mistrza.

Mistrz nadzorujący prace związane z wykonawstwem konstrukcji powinien spełniać jeden z poniższych warunków:

- posiadać średnie wykształcenie techniczne o specjalności spawalniczej i min. 2 lata praktyki zawodowej w pracy przy wykonawstwie konstrukcji spawanych,
- posiadać średnie wykształcenie techniczne i ukończony kurs spawalniczy oraz min. 3 lata praktyki
- posiadać wykształcenie zawodowe, dyplom mistrza i min. 6 -letnia praktykę jako spawacz konstrukcji.

Mistrz nadzorujący prace nad wykonaniem konstrukcji trakcyjnych powinien posiadać dokładną wiedzę o pełnej technologii wykonania konstrukcji (od momentu pobrania materiału do momentu ekspedycji wyrobu gotowego), znać ogólne i stanowiskowe przepisy BHP i ppoż. oraz posiadać wiedzę w zakresie obsługi urządzeń używanych w procesie produkcji konstrukcji.

7. Zakres odpowiedzialności za wykonanie prac przy produkcji konstrukcji wsporczych.

7.1. Postanowienia ogólne.

1. Każdy pracownik odpowiedzialny jest na swoim odcinku pracy za jakość robót przez siebie wykonywanych.

2. Do obowiązków pracownika należy niezwłoczne powiadamianie przełożonych o zauważonych usterkach w wyrobie pochodzących z poprzednich operacji. Oznacza to, że każdy pracownik przed przyjęciem wyrobu z poprzedzającej operacji (włączając w to

transport) zobowiązany jest do sprawdzenia czy wyrób nie posiada uszkodzeń, korozji, nieprawidłowych wykrzywień itp.

3. W przypadku przyjmowania półfabrykatu z innego wydziału lub kooperacji, wyrób może zostać przyjęty tylko wówczas gdy posiada on znak "KT", w innym wypadku pracownik przyjmujący będzie odpowiedzialny za nie zachowanie właściwej procedury lub powstanie braku.

4. Naniesiona na wyrobie cecha "KT" nie zwalnia pracownika od obowiązku określonego w pkt. 2.

5. W przypadku spowodowania nieprawidłowości w trakcie wykonywania prac należy o nich niezwłocznie powiadomić przełożonych.

7.2. Odpowiedzialność robotnika.

Każdy pracownik odpowiedzialny jest za dobrą jakość prac przez siebie wykonywanych. Zobowiązany jest on do ścisłego przestrzegania w trakcie wykonawstwa konstrukcji reżimów technologicznych, do wykonywania prac zgodnie z dokumentacją konstrukcyjną i technologiczną.

Każdy pracownik odpowiada za prawidłową eksploatację powierzonych mu urządzeń, przyrządów i narzędzi, jest zobligowany do użytkowania ich zgodnie z przeznaczeniem w sposób zgodny z danymi technicznymi, stanowiskowymi instrukcjami: obsługi, BHP i ppoż..

7.3. Odpowiedzialność brygadzysty.

Brygadzysta kierujący pracą brygady odpowiedzialny jest za:

- sprawdzenie czy materiały niezbędne do prowadzenia procesu produkcyjnego są zgodne z technologią tzn. czy są kompletne, odpowiednio o cechowane i prawidłowo przygotowane,
- wyznaczenie do określonych prac pracowników posiadających odpowiednią wiedzę, przygotowanie i uprawnienia – jeśli są one wymagane,
- sprawdzenie sprawności technicznej i kompletności maszyn, urządzeń, narzędzi i oprzyrządowania będącego na stanie brygady,
- prowadzenie wrywkowej kontroli prac wykonywanych przez podległych pracowników,
- prowadzenie kontroli przestrzegania przez pracowników przepisów BHP i ppoż.,
- sprawdzenie stanu zabezpieczenia i porządku urządzeń i pomieszczeń po zakończeniu pracy.

7.4. Odpowiedzialność mistrza.

Mistrz odpowiedzialny jest za:

- wykonanie pracy zgodnie z dokumentacją konstrukcyjną i instrukcją technologiczną,
- należyty nadzór nad pracami w czasie ich wykonywania, ze szczególnym uwzględnieniem spawania (dopilnowanie przestrzegania przez spawaczy warunków technologii spawania oraz znakowania przez spawaczy spoin swoimi znakami),
- prowadzenie dziennika spawania i wystawianie protokołów spawania,
- staranne zbadanie połączeń spawanych po ich wykonaniu (ogłędziny zewnętrzne),
- przedstawienie gotowego (właściwego pod względem jakości) wyrobu do odbioru końcowego, dokonywanego przez Dział Kontroli Jakości,
- stan techniczny urządzeń, przyrządów i narzędzi, porządek na podległym terenie, przestrzeganie warunków BHP i ppoż.

7.5. Odpowiedzialność pracowników kontroli jakości.

Pracownicy Działu Kontroli Jakości dokonują odbiorów i ponoszą odpowiedzialność zgodnie z postanowieniami instrukcji wewnętrznej. Nie zwalnia to pracowników produkcyjnych i ich zwierzchników od odpowiedzialności za jakość wykonywanych prac i zgodność z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i normami.

8. Ocena wyników badań

8.1. Ocena wyników próby typu.

Wynik próby typu uznaje się za pozytywny jeżeli badana konstrukcja przejdzie z wynikiem pozytywnym wszystkie badania w zakresie ustalonym w pkt. 5.1.1 niniejszych WTBiO.

8.2. Ocena wyników próby wyrobu.

Wynik próby wyrobu uznaje się za pozytywny jeżeli badana konstrukcja przejdzie z wynikiem pozytywnym wszystkie badania w zakresie ustalonym w pkt. 5.1.2 niniejszych WTBiO.

Jeżeli którakolwiek z badanych w próbie wyrobu konstrukcja nie przejdzie określonych badań z wynikiem pozytywnym, to całą partię konstrukcji uznaje się za nie odpowiadającą warunkom wykonania.